

Fra: Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) v/ utviklingssjef Anja Veum
Til: Kunnskapsdepartementet (postmottak@kd.dep.no), deres referanse 15/3114
Dato: 15. oktober 2015

Høringsuttalelse fra Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) til NOU 2015:8 Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser

Generelt

NIF ser det som viktig at skolen kontinuerlig vurderer kompetanser for fremtiden og fornying av fag, slik Ludvigsenutvalet har gjort i NOU 2015:8.

Idrettsforbundet er positive til at Ludvigsenutvalget i denne utredningen gir et kunnskapsgrunnlag og foreslår valg vi som samfunn bør ta om kompetanser for fremtiden og fornyelse av fag. Videre vises det til mål om å skape gode liv for borgere i Norge og et produktivt samfunn som kan bidra i en global verden. NIF anser det også som positivt at Ludvigsenutvalget ønsker å styrke de praktisk-estetiske fagene, samt folkehelse og livsmestring som et flerfaglig tema i læreplanen. NIF vil i tillegg påpeke at fysisk aktivitet er en viktig del av den helhetlige utviklingen av mennesket. Vi vil nøye følge med på hvordan dette følges opp og blir ivaretatt.

NIF må imidlertid formidle sin skuffelse over at fysisk aktivitet i skolen generelt og kroppsøvfingsfaget spesielt i særs liten grad er adressert og vurdert i utredningen. Dette på tross av at utvalget sier at (side 25):

det får økt betydning for elevene å lære hvordan de tar vare på sitt eget liv, blant annet med tanke på fysisk og psykisk helse, livsstil, økonomi og forbruk. Dette omtales blant annet som livsferdigheter eller hverdagskompetanse og omfatter evne til å ta gode beslutninger og gjøre etiske avveininger.

NIF vil her gjenta våre klare forventninger til fremtidens skole:

- Øke rammetimetallet i kroppsøvfingsfaget
- Minst én time fysisk aktivitet daglig for alle elever
- Kompetanseheving og videreutdanning for lærere i faget kroppsøving

Rammetimetall i kroppsøvfingsfaget / mengde fysisk aktivitet i skolehverdagen

NIF mener dagens timerammer er utilstrekkelige når det gjelder utvikling av grunnleggende fysiske og motoriske ferdigheter og i forhold til den generelle folkehelsen. Det fysiske aktivitetsnivået blant barn og unge er synkende, noe som er godt dokumentert. Helsedirektoratet anbefaler blant annet at barn og unge bør ha minst 60 minutter fysisk aktivitet daglig. NIF kan ikke registrere at dette er ivaretatt i NOU 2015: 8 Fremtidens skole – Fornyelse av fag og kompetanser. NIF undrer seg over at utvalget ikke har hensyntatt det samfunnsansvaret skolen har for helse og fysiske og motoriske ferdigheter, samt sammenhengen mellom fysisk aktivitet og læringsevne.

Grunnleggende fysiske og motoriske ferdigheter er meget viktige for alle skoleelever, både i grunnskolen og i den videregående skolen. NIF mener at barn og unges fysiske utvikling og utfoldelse ikke er tilstrekkelig ivaretatt gjennom rammene i kroppsøvfingsfaget og generell fysisk aktivitet i

skolen, jf. Helsedirektoratets anbefalinger. Tendenser fra nasjonale og internasjonale studier vedrørende fysisk aktivitet og læringsutbytte i en skolekontekst viser klare positive sammenhenger. NIF ønsker både økt antall kroppsøvingstimer og et nasjonalt løft for videreutdanning i kroppsøving for lærere, samt bruk av fysisk aktivitet i andre fag.

Regjeringens fremlagte Meld. St. 34, 2012-2013, Folkehelsemeldingen (God helse – felles ansvar), vurderer hvordan skoledagen kan organiseres slik at elevene sikres én time fysisk aktivitet hver dag.

Én time fysisk aktivitet hver dag for alle skoleelever

NIF har sammen med Legeforeningen, Fysioterapeutforeningen, Nasjonalforeningen for folkehelse og Kreftforeningen dannet et nettverk som jobber for at det må settes et klart og forpliktende mål om en time fysisk aktivitet om dagen for alle skoleelever på alle trinn, tilrettelagt eller ledet av kompetent personell. Timen kan bestå av kroppsøving, rettighetsfestet tid til fysisk aktivitet eller fysisk aktivitet innen øvrige fagtimer. Friminuttene bør holdes utenfor. Endringen bør forankres i opplæringsloven, som en lovfestet rett, men også en plikt for skolene til å tilby fysisk aktivitet for alle elevene. Innenfor de nasjonale rammene må det legges til rette for lokale løsninger tilpasset den enkelte skoles behov og egenart.

Fysisk aktivitet og kroppsøving må motivere: Kompetanseheving og videreutdanning for lærere i faget kroppsøving

Opplæringen i kroppsøving og tilrettelegging for fysisk aktivitet må gjøres slik at elevene blir motivert for å bevege seg mer på fritiden og senere i livet. Lærere og assistenter må være godt kvalifiserte, og i stand til å gi elevene et godt og motiverende tilbud.

Det må utvikles flere etter- og videreutdanningstilbud innen kroppsøving og fysisk aktivitet, og i bruk av fysisk aktivitet som arbeidsmåter i fag, både for lærere og assistenter. Flere kroppsøvingslærere i skolen må ha mer formell kompetanse i kroppsøving.

Bakgrunn: 15-åringer er mer stillesittende enn 65-85 åringer

Grunnlaget for god helse legges i barne- og ungdomsårene, fordi levevaner som etableres tidlig er med å prege helsen resten av livet. Med denne vissheten, er det urovekkende at aktivitetsnivået blant barn og unge er så lavt. Stillesitting er en risikofaktor på linje med røyking når det gjelder helsefare. Kun 50 prosent av 15-åringene er fysisk aktive 60 minutter daglig. En OECD-rapport fra 2009¹ plasserer Norge blant den tredelen av landene som har lavest fysisk aktivitetsnivå blant 11 – 15 åringer. Sammenlignet med aldersgruppen 65-85 år bruker en gjennomsnittlig 15-åring 70 prosent av sin våkentid til stillesittende aktivitet. For niåringene er tallet 60 prosent og for 6-åringene 52 prosent. I tillegg øker forekomsten av overvekt og fedme. Vi ser nå en utvikling i den vestlige verden hvor barn og unge for første gang står i fare for å leve kortere enn sine foreldre.

Skolen kan bidra til å løse utfordringene

Skolen når alle barn og unge på tvers av sosiale skillelinjer, og er derfor en helt sentral arena i arbeidet med å utvikle holdninger og gode aktivitetsvaner, og til å utjevne sosiale forskjeller i levevaner og helse. Det er samtidig en positiv sammenheng mellom økt fysisk aktivitet og

¹ Health at a Glance 2009: OECD Indicators” www.oecd.org/health/healthataglance

skoleprestasjoner, og økt fysisk aktivitet kan ha positiv effekt på konsentrasjon, hukommelse, atferd i klasserommet og på det sosiale miljøet.

Potensialet i samvirke mellom skole og samfunn

I NOU 2014:7 *Elevenes læring i fremtidens skole* sa utvalget om praktiske og estetiske fag, herunder kroppsøving (s. 94):

Utvalget vil i hovedutredningen se nærmere på potensialet som ligger i samvirke mellom skole og samfunn når det gjelder muligheter for å gå i dybden i enkeltemner i disse fagene [].

NIF skulle ønske at temaet var grundigere vurdert i NOU 2015:8.

NIF bidrar gjerne med vår kompetanse på dette fagfeltet i det videre arbeidet med NOU 2015:8 *Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser*.